

FAGFORBUNDET

Kreft som yrkessykdom

Presentasjon av Fagforbundets arbeid på KNS Brannkonferanse 2022

Torgeir Holm, rådgiver i Fagforbundet

Dette skal vi snakke om

- Forskning
- Kampen i rettssystemet
- Politisk påvirkning

Firefighting officially a cancer-causing profession World Health Organization says

August 17, 2022

No Comments

CARCINOGENS

FIREFIGHTER HEALTH

FIREFIGHTER SAFETY

FIREFIGHTERS

WORLD HEALTH ORGANIZATION

FAGFORBUNDET

Fagforbundet har sponset prosjektet «Kreftrisiko blant brannmenn».

- Undersøkelse av hvilke stoffer brannfolk eksponeres for både under øvelsesbranner og reelle branner – det gjelder både luftmåling, urinprøver og målinger av tøy (benzen; polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH))
- Evaluering av sammenhengen mellom yrkeshistorikk og kreftrisiko blant brannmenn
- Evaluering av sammenhengen mellom spesifikke eksponeringer og kreftrisiko

Kamp for godkjenning av prostatakreft som yrkessykdom

- Det norske systemet for yrkessykdom og yrkesskade har et to-sporet løp
  - NAV (offentlig trygdeforsikring)
  - Forsikringsselskap
- Folketrygdloven og yrkesskedeforsikringsloven

Folketrygdloven § 13-4.

Yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade

Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a. sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,*
- b. vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,*
- c. symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og*
- d. det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.*

Folketrygdloven § 13-4.

Yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade

Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a. *sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,*
- b. *vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,*
- c. *symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og*
- d. *det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.*

Folketrygdloven § 13-4.

Yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade

Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a. sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,*
- b. vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,*
- c. symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og*
- d. det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.*

Folketrygdloven § 13-4.

Yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade

Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a. sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,*
- b. vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,*
- c. symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og*
- d. det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.*

Langvarig kamp

2017: Prostatakreft godkjent som yrkessykdom

Deretter omkamp: Henry Sørensen fikk avslag – Fagforbundet tok saken til høyesterett

FAGFORBUNDET

Dommen i høyesterett - avslag

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a. sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,*
- b. vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,*
- c. symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og*
- d. det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.*

Fagforbundets påstander

- Som sagt viser forskningen en sammenheng mellom yrket og sykdommen
- Det er tilstrekkelig at eksponeringen kan forårsake sykdommen, og at sykdommen er forenlig med yrkeseksponeringen
- Healthy-Worker-effekten tilsier færre kreftsyke brannfolk

Hvorfor tapte vi?

- Motparten fikk medhold i at forskningen ikke dokumenterer en sammenheng mellom yrkesutøvelsen og sykdommen bare yrket.
- Det antas overrepresentasjon - ikke i prostatakreft, men i oppdagede tilfeller av prostatakreft.
- Litt forenklet: Det er dokumentert *hvem* som har kreft (brannfolk), men ikke hvorfor de har det

Konsekvenser av dommen

- Alle saker om prostatakreft blir nå avslått
- Bevisbyrden snus i arbeidstakerens disfavør
- Cocktailen av giftige stoffer i en brann gjør dokumentasjonen vanskelig

Veien videre – arbeid for lovendring

- Noen sykdommer er definert i en egen forskrift (yrkessykdomslista)
- Kreft som rammer brannfolk og feiere må inn på yrkessykdomslista
- Australia, Canada og USA har godkjent prostatakreft som yrkessykdom
- Snur bevisbyrden – staten må få bevisbyrden
- Fokus på yrkesskade og yrkessykdom generelt

Hvis de skades på felles øvelser, kan politifolk få yrkesskadeerstatning. Brannfolk får det ikke

– Grov forskjellsbehandling, sier Audun Olsen-Skaldehaug om endringen i politiloven som trådte i kraft 1. september.

MARTE BJERKE | marte.bjerke@fagbladet.no

Publisert 09.11.2022 kl 10.04

Den slår fast at skader som oppstår under pålagt, organisert *trening* på operative politioppgaver kan bli godkjent som yrkesskade. Forskjellene i vilkår for politifolk og brannfolk innebærer at under store, felles beredskapsøvelser er politiet dekket hvis de blir skada, mens brannfolk ikke er det. Olsen-Skaldehaug og kollegene synes det er urimelig.

– De som jobber her, er veldig engasjert i jobben sin. Vi har tatt et yrkesvalg med mål om å bidra i samfunnet og redde liv og verdier. Vi utsetter oss for risiko som andre ikke er villige til å ta. Da er det uheldig at vi personlig blir stående igjen med regninga hvis det går gærent, sier brannkonstabelen.

Lise Sirnes Aspenes mener at definisjonen av en yrkesskade er et problem generelt, og spesielt for alle de som jobber i beredskapsyrker som er forbundet med en viss risiko – også under ordinært arbeid.

Foto: Per Flakstad

Brannkonstabel Lise (33) kjente det smalt i nakken da stigen kom ut av kontroll. Men yrkesskadeerstatning kan hun glemme

FAGFORBUNDET

Konklusjon

- Brann og kreft er et paradoks i Norge
  - Høy bevissthet hos mannskaper og i fagbevegelsen
  - Høy bevissthet hos (mange) arbeidsgivere
  - Høy bevissthet hos myndighetene
- Likevel henger lovverket i Norge etter

FAGFORBUNDET

Takk for meg

